הנה בא הקיץ

מילים ולחן: אהוד מנור ושלמה יידוב

כמה טוב עכשיו על הגב שוכב לי
מול השמש עד הסתיו
בשמיים כמו בחוף יש ים
הכחול נכנס ישר לדם
חם
אני שוכב משמע אני קיים

ולפתע צל על ראשי נופל
אני מביט ומתפעל
איזה זוג רגליים ארוכות
הן חולפות מהר לא מחכות
חול
אני רוצה לקום ולא יכול

הנה בא הקיץ והשמש בי יודעת לטפל
קיץ
שהגבול הדק בין חלום למציאות הולך ומתערפל
המצב הולך ומשתפר

פיזית ונפשית כבר כלום לא קורה
אך עם הבירה השלישית
כל התסכולים שלי עפים
על הגב יש רק צדדים יפים
אם רק היה אפשר לחלום לעולמים...

| מהמערכת |

זה לא יאומן, אבל מרגיש שחזרנו לשגרה. הילדים במסגרות (כולל יום שישי), הכל פתוח בלי מגבלות, שמורות הגנים מלאות במטיילים, האירועים חזרו ובגדול, בתקשורת חזרו להתעסק בממשלה שאין ובמאמצים של כל אחד מהצדדים להכפיש וללכלך על השני ובעיקר מורגש שחזרו הפקקים בכבישים (בעצימות גבוהה יש לציין), ונראה שבשנה האחרונה אנשים הצטיידו בעוד ועוד מכוניות. מי בכלל זוכר שהייתה קורונה, והיה עוד מבצע בעזה, ששיתק את רוב המדינה לכמעט שבועיים. תנו לנו שגרה משעממת ונהיה מבסוטים.

אחרי שבשנה האחרונה התבטלו לנו המון אירועים משמעותיים בקיבוץ, אנו מחכים ומצפים לאירועים שעתידים להגיע. קיבלנו אחד כזה ביום שישי האחרון, בדמות מסיבת פתיחת הקיץ, שהייתה כיפית ומהנה עד מאוד!! וזה רק הסיפתח..

הביטאון הקרוב מציג מדורים חדשים וכתבים חדשים שהצטרפו אלינו, וכמובן שאנו מברכים על כך ומקווים שיגיעו עוד בעקבותיהם!

שימו לב לפרגונים הרבים ולהכרות התודה ההדדיות (שלא תוכננו מראש) בביטאון. כיף לראות את זה, וניכר כי יש לנו קהילה מפרגנת, מלוכדת, ותומכת. יישר כח לכולם.

קריאה מהנה,

צוות הביטאון

| לזכרם - אפריל |

דובה תאני	14.4.1984	שלמה לב	3.4.2002
מוסמן מיכאל	28.4.1986	פרידה גנטק	18.4.2002
ליברמן חנה	3.4.1990	אליעזר סטרץ	30.4.2014
אברהם בריק	17.4.1991	חווה קובו	9.4.2015
ארלין גוטדינר	8.4.1998	שלמה גולדברג	15.4.2020

| לזכרם – מאי |

לולק יוסלזון	16.5.1979	חסיה לב	30.5.2002
ישראל פרישר	13.5.1984	אברשקה אייזנברג	17.5.2003
יוסף קופרמן	6.5.1992	רחל שתיל	8.5.2004
גליה הורוביץ	21.5.1993	ציפורה הורביץ	24.5.2012
אליעזר ברושי	5.5.1996	רחל האן	22.5.2013
יהודית סטרץ	13.5.1998	מלכה גורן	23.5.2013
משה שוורצמן	16.5.1998	עדנה שאול	18.5.2020

בית גל און משתתף בצערם של **לילך, רועי וכל בני המשפחה** עם מות שמעון חן ז"ל

<u>לשמעון חן ז"ל</u>

שמעון חלפו רק כמה חודשים מן הפרידה של בתיה והנה כעת אנחנו מדברים עליך בלשון עבר.
לפני מספר שבועות עבדתי בביתך ואתה כרגיל היית בשליטה מלאה, שאלת שאלות מקצועיות ללא הפסקה ועזרת לי עם כלי עבודתך, זכרת היכן כל מברג נמצא אך מאידך גם כעסת על כך שהיה חסר שם אחד ולא הבנת איפה הוא נמצא..
עבדנו במקביל שנים רבות אתה בתקשורת ובביטוח ואני בחשמליה. ידענו להיעזר האחד בשני וביצענו תהליכים ארגוניים. החברים מחברת רוטל העריצו אותך, בראשם צביקה ויינשטיין, וגם אחרים שהתרשמו מניסיונך ושליטתך במפת התשתיות ובמרכזיית התקשורת, הרי כל התפעול היה מבלי שיצאת לשטח, ידעת להפעיל ולנווט מהמשרד את מרכוס (כך קראת למורדכי גרינברג) ואת אילן פיקס, כך בדרכך התקשורת זרמה .
נפגשנו בכנסים מקצועיים. זכור לי כנס בגבעת חיים איחוד עם חדירת הסיבים האופטיים, שם אלקטל עשו את העבודה ואתה היית סקרן והתעניינת, לקחת דפי פרסום והתייעצת עם אנשי מפתח. מתוך רצון עז ידעת לקדם, דחפת כאן בגל און להוביל את הסיבים האופטיים גם כן.. ואכן קיבוץ גלאון היה בין הראשונים עם סיבים.
יצא לי לבקר אותך במשרד וגם בעבודה ראיתי אותך נהנה לשלוט בכל, אבל הכי נהניתי לראות אותך בביתך משקה את הצמחים. ראיתי מן ניצוץ בעיניים וחדווה שאתה עם בתיה עסוקים ונהנים כזוג פנסיונרים..
שמעון לכל אחד ישנם חושים, חוזקות וחולשות. יצא לי לפגוש בך את החושים החזקים, את ההובלה, את השתיקה הרועמת, את הבעות הפנים, לעיתים חיוך עצום ולעיתים מבט כועס שעיניך כמעט ויצאו ממקומן. בעבר שמתי לב שחוש השמיעה שלך היה חזק כאילו חיפה על חסרונם של דברים אחרים. אתה נפגעת בשדה והנה אתה חוזר אל רגבי האדמה הזו שמעניקה כל כך הרבה לכל. אנו בעונת הקציר ערב חג השבועות ויום ירושלים. ימים של שמחה וחג.
שמעון היה שלום, נוח על משכבך ותזכה לשקט כנגד כל מה שהיה ותדע שאתה ובתיה השארתם בגל און חותם של עשייה, בניתם משפחה לתפארת, ילדים נכדים ובעיקר שמחה ואהבה גדולה!

מאת שמעון צדוק, חשמליה גל און.

דברים נוספים על שמעון חן ז"ל יובאו בביטאון הבא.

<u>מבצע "שומר חומות"</u>

בשבועיים האחרונים חווינו סבב לחימה נוסף עם שכנינו מעזה וזאת במקביל למהומות נרחבות שהתרחשו ברחבי המדינה. בגל און נשמר השקט היחסי ולא היו אזעקות במהלך כל הסבב, ענפי השירות מלבד החינוך פעלו כרגיל.

צח"י נערך, המקלטים ברחבי הקיבוץ נפתחו ופונו מציוד. צח"י חינוך פרסם להורים נוהל היערכות החינוך בחירום.

בשני ימי הלחימה האחרונים אושר לנו לקיים פעילויות הפגה בלתי פורמליות לילדי הקיבוץ (בגיל הרך ובחינוך החברתי). צוותי החינוך נערכו וביצעו הפעלות במקלטים.

מרפאת גל און לא פעלה במהלך הסבב לאור העובדה שלא ניתן לנו אישור להפעילה בשל היעדר מיגון. להמשך אנו בוחנים את האפשרות להביא/לרכוש מיגונית שתיתן מענה למרפאה ולסביבה הסמוכה.

תודה גדולה לכל המתנדבים שנרתמו וסייעו, תודה גדולה להדס עמית שריכזה את תחום החינוך בצח"י !

בתקווה לתקופה ארוכה של שקט!

<u>קורונה 2021</u>

בשעה טובה משתחררים ממרבית ההגבלות בתקווה שהמצב ימשיך להשתפר ושהקורנה תצא כבר מחיינו! אולי מוקדם מידי לסכם אך בהחלט ניתן להגיד שהייתה לנו תקופה מאתגרת מאוד, רצופת אירועים והתרחשויות והגבלות רבות. לשמחתנו הרבה אנו רואים שהחיסונים עושים את שלהם ואנו חוזרים לשגרה. אנו ממשיכים לעודד ולבקש מכל מי שטרם התחסן לעשות זאת בהקדם, מוזמנים להתייעץ עם צוות המרפאה ולהתחסן למענו ולמעננו.

תשתיות ותכנון

בחודשים האחרונים פועלת ועדת התכנון בהרכבה החדש. הוועדה דנה בנושאים שוטפים ובנושאים ארוכי טווח, לביטאון הבא יצא פרסום נרחב.

להלן סקירה קצרה לגבי חלק מהפרויקטים שבוצעו בחודשים האחרונים בקיבוץ:

- המועדון שופץ והתחדש מבפנים, הכניסה למועדון סודרה והונגשה.
- מסדרון קומונה שופץ.
- במטבח בוצעה החלפת עמודי תמיכה.
- נבנו שתי גדרות חדשות למרכזי אשפה בקיבוץ.
- בגדר ההיקפית הוחלף חלק מקו הזנת החשמל והוחלפו עמודי תאורה שעמדו ליפול.

בחודשים הקרובים צפויים להמשך עשייה וקידום יתר הפרויקטים שאושרו בתקציב ההשקעות.

בריכה

בשעה טובה פותחים את בריכת השחייה לציבור הרחב.

במהלך עבודות לתיקון דליפות מים בבריכה עצמה התגלו פיצוצים רבים בצינורות המים בין הבריכה לחדר המכונות, בוצעה החלפת קו מים מהבריכה לחדר המכונות ובוצעו תיקונים בקו הנגדי מחדר המכונות לבריכה. למבנה חדר המכונות הוחלף החיפוי החיצוני ובוצעו חיזוקים למבנה עצמו.

כסף רב הושקע בשנתיים האחרונות לתחזוקת הבריכה ושיפור איכות המים.

הנחיות רחצה ושעות פעילות מפורסמות ע"י מיקי.

נאחל שתהיה לנו עונת רחצה נעימה, צוננת ובטוחה!

מגרש טניס

לאחר עיכוב בהמשך פיתוח מגרש הטניס, בשעה טובה מתקדמים, בימים אלה מבוצעות עבודות להחלפת מערכת החשמל במתחם כולל החלפת עמודי התאורה וגופי התאורה, בקרוב תוחלף גם הגדר המקיפה של המגרש ואנו מצפים כבר לטקס הפתיחה!

בברכה,

ברי מאירוביץ'

| **תמונת החודש** | צוות הביטאון

"התמונה" שעשתה לנו את החודש בכל המדיה החברתית היא של טלי רחמוט, דוגמנית הכלים הרב פעמיים לפני ארוחת הבוקר המושלמת בל"ג בעומר :-)

חברי ותושבי גל און היקרים,

עם סיום מבצע "שומר החומות" והחזרה לשגרה המבורכת, אנו עסוקים בימים אלה בהשלמת הסיכומים הכספיים לשנת 2020. נראה כי גם שנה זו השיאה רווחים נאים לקיבוץ. בשבועות הקרובים נביא את הדוחות הכספיים לאישור ההנהלות ושיחת קיבוץ.

נושאים מרכזיים על הפרק:

<u>רפת גל און:</u>

נכון להיום הצפי הוא כי למרות התחזיות הראשוניות לירידה ברווחיות בשנת 2021, הרווחיות צפויה להיות דומה לזו של 2020, בעיקר הודות לתכנון נכון של המלאי ועלייה במחיר המטרה של החלב בכ-10 אגורות לליטר. אנו ממשיכים לבחון את האפשרויות לפיתוח הרפת והתחלנו תהליך של בחינת הקמת רפת מאוחדת גל און – ניצנים – עין צורים.

<u>גש"מ:</u>

קטיף האבוקדו מתקרב לסיום וכבר עתה ניתן לראות שעונת 20/21 צפויה להיות מצוינת עבור גל און. בימים אלה מסתיים קציר החיטה (מחיר החיטה העולמי עלה מהעונה הקודמת, אך היבול צפוי להיות נמוך יותר) ובתוך מספר שבועות נוכל לערוך סיכומים ראשוניים של העונה.

איחוד הגד"שים בין גל און לגת יורד מסדר היום לאור החלטת גת. אנו ממשיכים לבחון דרכים נוספות לקידום ופיתוח ענף גש"מ, המהווה את מקור ההכנסה העיקרי של הקיבוץ.

<u>קול קורא להקמת תחנת נוחות ותדלוק בכביש 6:</u>

נחתם הסכם ההתקשרות עם חברת סונול והוגשו המסמכים לקול הקורא להקמה משותפת של תחנות תדלוק ונוחות בשטחי גל און הסמוכים לכביש 6.

<u>שיפוץ מפעל המאוררים לטובת השכרה לחוחובה וואלי:</u>

התבצע תכנון מחדש של שיפוץ מפעל המאוררים לטובת חוחובה וואלי והתכנית מובאת בימים אלה לאישור הוועדה המקומית. עם קבלת האישורים נוכל להתחיל בשיפוץ.

הצטרפות ל"רפת ישראל":

בהתאם להחלטת הנהלת עסקים, קיבוץ גל און בדומה למרבית הקיבוצים, הצטרף לתאגיד החלב "רפת ישראל", שאמור להוות כרית ביטחון לרפתות במקרה שיוחלט על צמצום/ביטול התכנון בענף החלב.

תאגוד עסקי גל און:

הוחלט לקדם הקמת תאגיד אחזקות לעסקי גל און.

מערכות סולאריות על גגות גל און:

כרגע קיים עיכוב בקבלת אישורי הולכה מחברת חשמל במרבית אזורי הארץ. חברת נופר עמה אנו מתכננים את הפרויקט וחברות אנרגיה אחרות פועלות מול חברת חשמל, על מנת לאפשר התקנת פאנלים סולאריים הן על גגות והן על שדות סולאריים, בהתאם ליעדי המעבר לאנרגיה ירוקה שמדינת ישראל הציבה לעצמה.

קניית חשמל:

גל און החלה לרכוש חשמל מחברת IPM. תחנת הכוח "IPM באר טוביה" היא פרויקט תשתית לאומי, המספקת חשמל נקי יותר ובמחיר טוב יותר.

בתקווה לימים של שקט,
גלעד אלירז

יולק היה בן דורם של הוריי.

הם נפגשו לראשונה לפני מלחמת העולם בתנועת השומר הצעיר בפולין כחלק מגרעין העלייה 'החוצבים'. הוריי הסתתרו בזמן המלחמה אך יולק נשלח למחנות וחווה את השואה על כל זוועותיה. ב 1947 אחרי המלחמה עלו יולק והוריי לארץ עם כל בני גרעין החוצבים על אוניית המעפילים 'בירגיטה' והתיישבו בקיבוץ גלאון.

יולק עבד תמיד בענף הנוי, משקה את העצים והגינות של הקיבוץ המתפתח. הוא נותר רווק כל ימיו כשהוא שומר באדיקות על זכותו להיות מוזר, שונה ובודד כפי ששידרו גבו הכפוף ודיבורו העילג. אנחנו כילדים נהגנו להציק לו. עופר בן כיתתי היה מקפל את צינור ההשקיה כדי לראות אם יולק יביט אינסטינקטיבית לפתח הצינור ואז לשחרר את הקיפול ולראות את יולק חוטף שפריץ מים לפרצוף. תעלול שהסתיים לרוב בקללה שקטה בפולנית.

הקשר שלי עם יולק החל באותו יום כשאני בן ה-10 רץ יחף דרך החורשה למגרש המשחקים. ואז משום מקום נחש נותן לי ברגל את הביס של החיים ומשאיר אותי זועק מכאבים בין העצים. יולק שעבד באזור היה הראשון שהגיע, הזעיק את דינה החובשת ודאג שאברשקה המזכיר יזמין את נהג האמבולנס מן הקיבוץ השכן בעזרת הטלפון היחידי שהיה באותם ימים בקיבוץ. כשחזרתי מבית החולים הוריי כמעט הכריחו אותי בביישנותי ללכת לחדרו של יולק עם בונבוניירה של תודה שנותרה בארון, כנראה מן האורחים של פסח האחרון.

זה לא קרה מיד אבל הבונבוניירה ההיא הובילה לסוג של קשר בין יולק לביני, קשר שהלך והתהדק כשיולק, שחצה כבר את גיל ה 50 החל לאבד את זה. אמא שלי שריכזה את ועדת הבריאות הסבירה לי בסוד שמדובר באלצהיימר וביקשה ממני להיכנס לחדרו ולהביא לו עוגה מדי יום חמישי. אז בימים שהפיליפינים הייתה רק מדינת איים במזרח אסיה בתשבץ של עיתון דבר או על המשמר.

משהו שם בקשר עם יולק כשאני אף פעם לא בטוח אם זה הוא מדבר או החבר אלצהיימר פתח ברזים, ישר צינורות מקופלים ואפשר לי להבין משהו על יולק ואולי אולי גם משהו קטן על עצמי. יולק נפטר לפני למעלה מ 40 שנה אבל העברית של החיידר עם המבטא האידישאי חיים איתי גם היום, מביאים משב של עבר לבן דור שהסבא וסבתא שלו נותרו באירופה אי שם בין גבעות אשוויץ ושדות טרבלינקה.

ההפתעה הראשונה הייתה כשיולק סיפר לי על 'חיה'. חיושה הוא קרא לה, חברתו בתנועת השומר הצעיר בפולין. יולק סיפר על האהבה הבתולית שלו הכל כך קונטרסטית לי ולבני דורי שגדלנו על היחסים מעוטי הגבולות של שנות ה- 70 וה- 80. בהמשך הוא סיפר איך שניהם נפגשו במחנה הריכוז.
ליולק לא היה את הרצון לספר ולי לא את היכולת לשמוע את סיפורי הזוועה אך ברור שסיפורה העצוב של חיה נכח איתו גם באותו אחר הצהריים בקיבוץ, 3,100 ק"מ דרומית מזרחית לאושוויץ.

בערב כשסיפרתי לאבא ואמא על חיה ראיתי את אמא מחווירה, את חילופי המבטים עם אבא ואת ההיסוס בקולו כשהוא שאל כמי שלא בטוח איזה תיבה הוא פותח.
- "תגיד יוסל'ה על 'מייטק' הוא דיבר?"
- "לא" עניתי כשאני מסמן כוכבית לא נראית של ימי טרום המחשב ליד השם מייטק.
- "עדיף שלא תשאל" הפטירה אימא עם המבט הכועס הזה שהיא הייתה שולחת לאבא כשהוא שתה כוסית אחת יותר מידי מהקוניאק ועוד הוסיפה באידייש שאני לא מבין בחצי קול.
- "עס זענען טינגז בעסער צו פאַלן אַראָפּ צו די ערנסט". ואז "עס איז בעסטער צו לאָזן די גראָב וועש אין שטוב".
רק בדיעבד אחרי שהרכבתי חלק מפאזל חייו של יולק הבנתי שפירוש המשפטים שזכרתי היה "יש דברים שעדיף שירדו לקבר, ואת הכביסה המלוכלכת עדיף להשאיר בבית."

יולק דעך משיחה לשיחה.
דברי הבל התערבבו עם הבנה עמוקה של תהליכים בקיבוץ ומחוברות לשמאל הישראלי ששוב הפסיד בבחירות. הכל במין עיסה אפרפרה של דמיון ומציאות. ואז בפעם ההיא כשיולק הזכיר בעיניים לא לגמרי צלולות את השם מייטק נדרכתי. יולק כאילו הבין שהגיע הזמן או אולי שתכף נגמר הזמן, וסיפר.

מייטק היה גם הוא חבר בתנועה בפולין וגם הוא הובל למחנה לעבודות הפרך. מייטק מונה על ידי החיות הנאציות כמשגיח וככזה לא בחל בדרכים כדי ליהנות במרכאות מן המעמד המיוחד.
- "ואז", המשיך יולק כשבפעם הראשונה שמעתי דמעה בקולו "שבועות בודדים לפני השחרור, העמיד אותנו הקצין הגרמני בשורות וציווה על מייטק לבדוק בבגדי האסירים והאסירות אחר חפצים אישיים".
- "שמעתי" אמר יולק בקול סדוק של שבועה, "שמעתי את מייטק אומר לחיושה שלי להפשיל את

הבגד הבלוי שהיה מונח עליה ואיך הוא משך בכוח את הטבעת שהייתה תפורה בחוט גס בתוכו". מייטק הצביע עליה ושני חיילי אס אס משכו את חיה מן השורה בדרך לשמד לקול הבכי המר וצעקות הגוועלד של יולק.

בפעם הבאה ראה יולק את מייטק על סיפון הבירגיטה אחרי השחרור בדרך לארץ. היה זה מייטק אחר שלא החמיץ הזדמנות לספר איך כמשגיח הוא מנע בשפתו החלקה הרג מיותר של יהודים.
אבל יולק לא שכח.
מבט "האל תגלה" המתחנן בעיניה של חיה והזעקה כשהוצאה מן השורה בדרך לנצח היו נוכחים גם אחרי יותר מ 30 שנה בחדרו הקטן בקיבוץ.
כשהם על הבירגיטה בדרך לישראל בשעת לילה מאוחרת כשכל מאות המעפילים צפונים בבטן האוניה קרא יולק לחבר גרעין החוצבים לפגישה על הסיפון.

פה דבריו של יולק הפכו לפחות ברורים. הוא ערבב בהם משפטים באידיש על בית אבא לצד תאור מפורט של הגול המפורסם של 'מרדכי שפיגלר' במשחק הנבחרת נגד שוודיה במונדיאל 1970 במקסיקו.
ניסיתי להחזיר אותו לקו המחשבה בשאלות מכוונות אבל מוחו של יולק כבר פנה לנתיבים אחרים, מפלס את דרכו בקושי בעיסה הדביקה של זיכרונות שהיו או לא.

מהמשך הסיפור נדמה היה לי ששמעתי שחברי הגרעין ערכו על הסיפון משפט חברים בסיומו הם החליטו להוציא את מייטק להורג על חלקו במותה של חיה ובמותם של יהודים רבים אחרים. מייטק, כך הבנתי, נזרק מן הסיפון לים אל מותו.

זמן לא רב אחר כך הלך יולק לעולמו.
כשפניתי להסברים מהוריי ומחברים אחרים מבני גרעין החוצבים הם פטרו אותי בלא היו דברים מעולם ובכך שסיפור המשפט וההוצאה להורג הינם חלק מתעתועי מחלתו של יולק. מייטק לדבריהם כלל לא עלה לארץ על הבירגיטה. סרקתי את ארכיון הקיבוץ, נסעתי ליד ושם ולבית התפוצות בחיפוש אחרי עובדות שיאשרו או ישללו את הסיפור אך ללא הצלחה.

מגרעין החוצבים שעלה לארץ על הבירגיטה ב 1947 נותרה בחיים רק לולה. לולה כבר בת 90 ויותר אך היא צלולה ועניינית.

מחר כשהיא תעבור על הקלנועית בטיול היומי עם לייני המטפלת המסורה אעצור אותה לשלום.
אולי היא תספר לי מה באמת קרה לפני יותר מ 70 שנה בלילה ההוא על הבירגיטה.

קורא/ת יקר/ה
גם הסיפור הזה כמו סיפורים אחרים שלי הינו פרי הדמיון. השמות, הרמיזות ופרטי אמת אשר משולבים בו נועדו בכדי להוסיף לסיפור נופח של אותנטיות, אך גם כדי לתת כבוד לדור שעשה כל כך הרבה כדי שיהיה פה כל כך טוב. הסיפור יצא בקרוב לאור באלבום של סיפורים קצרים בהוצאת סער.
כדי שאוכל להמשיך ולהשתפר וגם כדי לכתוב סיפורים נוספים אשמח למשובים, להערות ולרעיונות בשיחה ישירה או בלינק המצורף.
לכ/י תדע/י אולי יום אחד יצא לאור ספר בו גם טביעת החותם שלך.
https://forms.gle/rbpj5F2La4znZ2jn8
תודה, יוסי.

| פינת הפרגון | הילה רז עמיתי

כפי שציינו בביטאון הקודם, מדור "אנשים טובים" יוצא להפוגה ותחליף אותו "פינת הפרגון" של הילה רז עמיתי, שמשלבת גם קצת לשון עברית הפעם.

ודאי שאלתם את עצמכם פעם, מה מקור המילה 'פרגון' והאם יש לה חלופה עברית?

אז הנה התשובה: מקור הפועל 'פרגן' ביידיש – במילה פארגינען (ההגייה: farginen), שפירושה **לתת למישהו משהו בשמחה ומתוך רצון טוב.**

לאורך השנים היו ניסיונות להציע חלופות עבריות למילה. הידועה שבהן היא המילה ריתוי. הפועל רִתָּה – שמשמעו חמל, ויתר, הֵקֵל – משמש מעט בספרות חז"ל.

האקדמיה ללשון העברית החליטה שלא לקבוע חלופה רשמית ל'פרגון'. במקום 'לפרגן' אפשר לנקוט חלופות עבריות, כגון 'לראות בעין טובה' (לעומת 'לראות בעין צרה'), 'לדרוש בטובתו של...', 'לאהוד', 'לקבל באהדה', 'לשמוח ב' (הצלחה או הישג של אדם) וכדומה.

***

עד כאן ההסבר, ומכאן לתכל'ס (עוד מילה שמקורה ביידיש).

פינת הפרגון ההדדי נותנת לנו הזדמנות לשים את הזרקור על הטוב, בואו נתחזק אותה!

גם אם איננו רגילים לפרגן, זו יכולת שניתן לפתח. לכמה רגעים כל יום, נשים את הציניות בצד וניתן תשומת לב לדברים הטובים המקיפים אותנו.

בפינה נפרגן לאנשים ונשים, לועדות ולצוותים, לבעלי תפקידים ולאנשים מן השורה – ככה, בלי חוקים ובלי חשבון, פשוט לומר מילה טובה!

הפעם אני אפרגן **לצוות הביטאון**, שעומל וטורח כבר כמה שנים כדי להוציא לאור את הביטאון הקהילתי, מביא תכנים מעניינים, מחדש מדורים ומצליח לייצר כלי שמחבר בינינו ומדבר אל כולנו. אני אישית נהנית מאוד לקרוא את הביטאון ומרגישה שהוא משקף את הקהילה שלנו, שמורכבת מאוכלוסיות שונות ומגוונות ולכולם יש כאן מקום לביטוי.

יישר כח לצוות המניע של הביטאון תמי מרקדו ועידו רוימי שבלעדיהם זה לא היה קורה, לכותבים המתמידים – יוסי גל ושירה שוורצמן ולמאייר המוכשר, יונתן שתיל.

אז בואו ניתן לייק ונחשוב למי היינו רוצים לפרגן. זה ממש פשוט, פשוט, פשוט!!!

לעוד פרגונים שלחו לי וואטסאפ ממש עכשיו!!

הילה רז עמיתי, 054-6722726

אם כבר בפרגון עסקינן, אז שווה לתת מילה טובה לילדי קבוצת פיסטוק (ג' - ד'), שעשו מבצע ניקיון ברחבי הקיבוץ ולילדי דובדבן (ה' - ו'), שעשו ניקיון גדול באזור המגדל, אחרי מסיבה שהייתה שם והשאירו המון פסולת. איילון ונחשון הגיעו עם הטנדרים כדי לפנות המון שקיות אשפה! כמו כן, מברוק גם לנעורים שצובעים ומנקים את "ביתם" החדש לקראת אכלוס (בית עברון וסלהוב הישן). להלן תמונות להמחשה:

קבוצת פיסטוק

קבוצת דובדבן

הנעורים

| **מילה טובה** | נאור הרשקוביץ

מילה טובה לדור ההמשך שגורם לנו לחייך.

לפני 3 שנים הוגדר היעד ע"י צוות הרפת לשלב בני נוער בעבודות הרפת ובחיבור הילדים הצעירים לענף ולקיבוץ. בהובלתו של חיים לב, שיצר קשר בזמנו עם בני נוער, רקמנו לאט לאט ברפת צוות מקביל וצעיר בכמה שנים טובות שגדל והתמקצע והפך להיות מוביל בעצמו את חניכיו הצעירים יותר.

היום אנחנו יכולים להיות גאים כענף וכקהילה בבני הנוער שלנו ובצוות שמוביל את הרפת.

בביטאון זה של חג השבועות, צוות הרפת רוצה להודות לכם ולומר תודה לכל אחד.

נתחיל מהוותיקים שבצוות,

לוותיקה ביותר, רתם יערי האלופה שמצליחה להרים את המורל לכולם גם ביום הכי חם והכי קשה וגם כאשר כל התקלות קורות, עדיין דואגת להיות המדריכה שלנו עם שיחות ושאלות חינוכיות, תשומת לב עם שוקולד והקדשה מצחיקה, וגאה בכל פעם כשמצליחה לייעל את העבודה ולהגיע לשיא חדש של זמנים. מוזר שדווקא את שהגעת לרפת כי רצית להוכיח שאת מסוגלת, שיחקת אותה ממש. שמחים מאוד שחזרת עכשיו וכיום את ממלאת תפקיד של משרה מלאה כיונקיסטית ברפת. תפקיד מלא אחריות, קושי פיזי, תשומת לב והקפדה.

ד"ר גל אביחיל דוליטל, בשנים האחרונות עשה מהפך ברפת מתפקיד של בן נוער בצינוני הפרות. כעת השתלב בצוות החולבים, ומבצע כ- 2 עד 3 חליבות בשבוע, בנוסף לאיש גיבוי ביונקייה, מקלחות וקירובי מזון. גל אתה מצליח להפתיע בתשומת הלב המדהימה שלך למצוקות של בעלי החיים, יש לך יכולת מפתיעה עד חשש שאתה דובר את שפתן של הפרות. יש לך יכולת לראות דברים של איש צוות מיומן ובעל ניסיון. בשנה האחרונה הפכת להיות טבעוני ושאלת המוסר נשאלה, והתשובה שלך היא הבוגרת ביותר שיכולה להיות. נשארת איתנו כי בדרכך ובעזרתך נעשה טוב יותר לרווחת בעלי החיים.

שירין מקלאוד ודניאל בן צבי שעוזרים בחופשים בצינון הפרות, בשקילות התחמיץ, המון תודה על העזרה.

ולשחקני הרכש החדשים שהצטרפו השנה: נועם אלימלך ותומר כהן - מורגש כבר עכשיו ששניכם הולכים איתנו עד הסוף! האחריות והגדלת הראש הכרחית להמשך העבודה, יכולת הלמידה

העצמית ותשומת הלב לעבודה הרגישה והאחריות. תזכרו שאין לנו את האפשרות לעשות טעות, מדובר ביצור חי - אנחנו סומכים עליכם.

ולך, רב יונקיסט בכיר ומנהל העתיד של מפעל הרפת – אלון שמאי.

לפני שנתיים בימי העבודה של כיתות ד' הגעת להתנדב ברפת, ונשארת.

מעולם לא קיבלת משהו בתמורה, ומעולם לא ביקשת. הפכת להיות מורה ומדריך של הסטודנטים החדשים שמגיעים לעבודה, מנהל עבודה נמרץ שמחלק הוראות לבוגרים ממנו ויונקיסט מנוסה בחסד! אתה ילד מסור, אחראי, איש צוות, ואדם כובש בבגרותך וביכולת המנהיגות שלך.

ברנש קטן, אנחנו יודעים וזה מקובל שחלק מגיעים לעבוד כדי לקבל דמי כיס ומהרצון להרוויח כסף, אבל יודעים שמי שנשאר נשאר לא בגלל זה. הוא נשאר מהסיבות שאתה נשאר... הרפת היא מקום קשה, חם, עם זבובים, ועבודה פיזית קשה שלא פוסקת 24/7.

נשארים בגלל תשומת הלב, מוסר העבודה שבני הנוער מקבלים, ומההתנסויות שילוו אותם אחר כך בכל שלבי החיים. אתה נתקל בהמון דילמות והמון סיטואציות של קבלת החלטות במהלך העבודה עם בעלי החיים. ובכל פעם גם יכולה להיות תוצאה שונה. אתה מתנה שקיבלנו ונשמור עליך מכל.

האחריות, המשמעת, היתרון למרחב הכפרי שאתם גדלים בו, השגרה, המסגרת, גאוות היחידה וקבלת האחריות והסמכות הניתנת לכם מובילה אתכם להצלחות קטנות שגדלות בכל פעם.

כצוות בוגר אנחנו מבטיחים לשמור על ההון האנושי ולהמשיך לעשות סיורים מקצועיים ברפתות, ישיבות צוות, השתתפות בימי עיון, טיולי סוסים, ארוחות בורקס, ערבי סרט ופיצה, על האש ספונטני, ארוחות בוקר ופלאפל כשיש בקרים לא עמוסים, עבודה משותפת יחד בגובה העיניים ובעיקר בעיקר להמשיך לשתף ולסמוך עליכם.

תודה רבה לכם

רתם, גל, שירין, נועם, תומר, דניאל ואלון.

יום שבת האחרון שבו הובלתם סיורים ברפת וביונקיה והיוזמה להעביר יום רפתנים בחג השבועות היא הדוגמא לכך שהרפת היא לא רק מקום עבודה, הרפת היא אורח חיים ומשמעות.

חג שמח, מצוות הרפת

בהזדמנות זו שולחים החלמה מהירה לחיים לב

צוות הרפת 2021

נאור הרשקוביץ ,חיים לב, קווין סייסל, עלי אלהוזיייל, סנסקדה, מרגרט, אנסטסיה, אינוסנס, הדסון וטופי.

לא הספקנו להתאושש מהקורונה והגיע מבצע שומר החומות שעצר לנו את החיים והאירועים. למזלנו לא היו לנו אזעקות אך שמענו המון רעשים מסביב שקצת הלחיצו חלק מהאוכלוסייה.

בעקבות המבצע נאלצנו לסגור את המרפאה כי אין לנו מיגון ואין אישור מהקופה לפתוח מרפאה במקלט. בגלל זה קבלת הרופא הייתה בבית גוברין והיה קשה לחברים להגיע.

עקב כך אנחנו שוקלים להביא מיגונית שתיתן מענה בשעת הצורך ונוכל להמשיך לפתוח את המרפאה ולתת מענה לכלל האוכלוסייה במקרי חירום.

אנחנו במשא ומתן עם אחות נוספת שתשלים את השעות של דנה ותיתן מענה בימים שדנה לא עובדת. פרטים נפרסם במשך החודש הקרוב.

אני רוצה לבקש מהחברים שיעקבו אחרי פרסום באתר מקומי, ווואטסאפ של גל און לגבי ימים ושעות הקבלה במרפאה.

עוד דבר, אני מבקשת לא לצלצל אלי לגבי תורים ובקשות ובטח שלא בשעות של אחרי הקבלה.

מאחלת החלמה מהירה לרפי זמיר, שמאושפז בימים אלה.

| **בריכה** | מיקי גוטדינר

בריכת השחייה עברה שדרוג רציני בשנה שעברה, כאשר החלפנו את מערכת הסחרור (פילטר) בהשקעה של 200,000 ש"ח.

הודות לניטור המים, גילינו נזילות רבות ואובדן מים בכמות גדולה ולכן השנה התמקדנו באיטום הנזילות. לצערי כמות הנזילות בצנרת הייתה גדולה מאוד, והיה צורך להחליף את כל הקו.

במקביל לעבודות אלה, צוות מתנדבים מסור נרתם לשדרג את פינת האוכל והפך אותה למטבחון ופינת מנגל על שם משה שוורצמן ז"ל.

חדר המכונות עבר שדרוג גדול: פינוי גג וקירות אסבסט והחלפתם בפנלים.

כולי תקווה שנסיים את עבודות האיטום עד מועד פתיחת הבריכה - יום שבת ה **05/06**.

אני רוצה להודות לחברי הקהילה שעזרו בבניית המטבחון ולאיילון גולדמן על עבודת הצנרת. תודה ענקית למרטי ואורי על העבודות הרבות בחדר המכונות ובבריכה.

הוראות ולוח שעות פעילות הבריכה

הבריכה תיפתח ב 05/06/21 ותיסגר ב 26/09/21. להלן הנחיות למשתמשים בבריכה:

- מנהל ומפעיל הבריכה הוא מיקי גוטדינר. המציל העונה הוא יוסי מימון.
  מצילים מחליפים: אדם סייסל ואנדריאה שמאי.
- הרחצה והשימוש בבריכת השחייה רק בנוכחות מציל מוסמך חל איסור מוחלט על הרחצה ללא מציל מוסמך.
- יש להישמע להוראות המציל.
- לאורחי החברים ואורחי התושבים הכניסה אסורה ללא ליווי המארחים ועד 15 אורחים למשפחה.
- רחצת ילדים בשעות פעילות בתי הילדים מחייבת השגחת מדריך.
- רחצת ילדים בשעות אחה"צ אך ורק בהשגחת הורים.
- הרחצה בבריכת הפעוטות הינה באחריות ההורים בלבד. אין כניסת ילדים קטנים לבריכה ללא השגחה צמודה של מבוגר!! תינוקות חייבים להיכנס עם בגד ים מיוחד או טיטול המיועד לרחצה במים!
- רחצה במקלחת חיצונית לפני כניסה למים.
- חל איסור על הכנסת בע"ח לשטח הבריכה.
- חל איסור על עישון במתחם הבריכה.
- חל איסור על הכנסת כלי זכוכית למתחם הבריכה.
- מסיבות פנימיות וחיצוניות מחייבות אישור מנהל הבריכה ומחייבות נוכחות מציל מוסמך.
- חובת שמירה על ניקיון בכל שטח הבריכה ומי הבריכה.

בעת סגירת הבריכה לא ניתן להישאר בשטח הבריכה. המציל יסגור אחריו את השער כששטח הבריכה ריק מאנשים.

אסורה השהות בשטח הבריכה ללא פיקוח מציל. כניסה לשטח הבריכה ללא רשות וללא הימצאות מציל, הינה הסגת גבול ועלולה לגרור אחריה תלונה במשטרה.

לקיבוץ יש אחריות גדולה מאוד בכל הנושא הקשור לבריכת השחייה ולכן ההוראות המחמירות שלא ניתן להיות בשטח הבריכה ללא מציל מוסמך.

לוח שעות פעילות הבריכה

שעות הפתיחה 5 ביוני – 30 ביוני

ימים	פתוח	פתוח
ראשון	06:30-08:00	15:00-19:00
שני	06:30-08:00	15:00-19:00
שלישי	06:30-08:00	15:00-19:00
רביעי	06:30-08:00	15:00-19:00
חמישי	06:30-08:00	15:00-19:00
שישי	07:00-09:00	10:00-18:00
שבת	10:00-18:00	

שעות הפתיחה 1 ביולי – 31 באוגוסט

ימים	פתוח	פתוח
ראשון	06:30-08:00	15:00-19:00
שני	06:30-08:00	15:00-19:00
שלישי	06:30-08:00	15:00-19:00
רביעי	06:30-08:00	15:00-19:00
חמישי	06:30-08:00	15:00-20:00
שישי	07:00-09:00	10:00-18:00
שבת	10:00-19:00	

שעות פתיחת הבריכה מה 1/9 ובתקופת החגים תפורסם בהמשך.

אני מאחל לכולם בילוי רטוב ונעים בבריכה!

מיקי גוטדינר,

מנהל בריכת גלאון

| **מילה טובה** | אנדריאה שמאי

לכל צוות הרפת המיוחד ובראשו נאור!

זה התחיל בתקופת הקורונה. חיפשתי לאלון מקום בו יוכל למצוא תעסוקה, מקום בו יוכל להתנדב לכמה שעות. פניתי לנאור ואת אלון הוא קיבל בזרועות פתוחות.

במשך זמן הקורונה ותוך כדי עבודתו הבנתי שהרפת הוא לא רק מקום תעסוקה להעביר את הזמן, אלא מקום מיוחד בו אלון הרגיש שייכות אמיתית. המשימות הרבות והעבודה ברפת הטמיעו בו את ערך האחריות, ערך הבגרות, ערך הנתינה וכמובן את מוסר העבודה.

אלון מרגיש חלק מצוות מקצועי ואנושי.

נאור, על אף העבודה האינטנסיבית בתנאי מזג האוויר המורכבים והמאתגרים בנית סביבך צוות מסור ומחויב של בני נוער. אין ספק שאתה איש מיוחד, חינוכי וערכי, שיודע לראות את המרקם האנושי ולמנף אותו למקומות נכונים ומעצימים.

תודה על האמונה והנכונות,

באהבה רבה

אנדריאה ובני שמאי

| מבעד לצלחת | עמרי כהן

מדוע תפוח משחיר? למה טובלים בייגל בתמיסת סודה לפני האפייה? נתתם חצי בננה לילד ותכננתם על החצי השני לאחר כמה שעות? למה חלה מתוקה ושלל מאפים מקבלים גוון שזוף במהלך האפייה? מה הקשר בין קפה, תה ירוק/שחור וקקאו לצבע שלהם? מה משותף לסטייק "על האש", בצל מטוגן ועוד מיני מזונות בעלי ארומה וגוון מוכרים ומעוררי תיאבון? ואיך כל זה קשור לריבת חלב?

על גורמי צבע במזון בהיבט כימי וביוכימי ניתן לכתוב ארוכות, בשורות הבאות אספר על שני תהליכים מתוך מאות, הגורמים לשינוי צבע, מרקם וארומה במזון שמונח בצלחת שלנו, או בסיר, או בתבנית או סתם כך על השיש במטבח.

חמצן + אנזים + מצע

השחמה אנזימטית והשחמה בלתי אנזימטית

מושגים בקטנה:

- **פוליפנולים (polyphenol): פיטוכימיקלים- נמצאים באופן טבעי במקורות צמחיים, נוגדי חמצון חיוניים לגוף האדם ומומלצים לצריכה על מנת לעכב תהליכי "הזדקנות"- חמצון בגופינו ובכך למנוע או לעכב מחלות נפוצות. נמצאים ביין, שמן זית, דגים, סויה, קטניות, תבלינים, שוקולד, וכמובן פירות וירקות, ועד ועוד.**
- **אנזים: מבנה חלבוני פעיל המזרז התרחשות תהליכים כימיים ברקמת החי או הצומח. קיימת תלות של קישור קומפלקס אנזים סובסטראט (בעברית-מצע) לצורך השפעול.**
- **pH : ערך הגבה=רמת חומציות של מיסה מימית המתבסס על ריכוז יוני הידרוניום. ברמת העיקרון הספקטרום נע בין 0-14 כאשר - 7 מייצג ערך ניטרלי . מעל -7 הסביבה בסיסית ומתחת ל- 7 הסביבה חומצית.**

כאמור, פירות וירקות מסוימים עשירים בפוליפנולים, אותם נוגדי חמצון הארוזים ושמורים בתוך תא הפרי או הירק ב"מסחן המים" שלו-הואוקולה (בעברית- חלולית). גם אנזימים רבים בעלי תפקידים שונים נמצאים ברקמות הפרי או הירק אך נשמרים בנוזל התא (ציטופלזמה) ולא בתוך הגופיפים הקטנים המרכיבים אותו, לאנזימים תפקידי זירוז בתהליכים כגון: פירוק, בניה, העברה, איחוי, ושינוי מבני. אחד מהאנזימים בתא נקרא פוליפנולאוקסידאז (או בקיצור- PPO), ותפקידו למעשה בתנאים מסוימים לזרז תהליך חמצון, כאשר הוא נחשף לחמצן וגם כמובן לפוליפנולים שהם הרי המצע (זוכרים למעלה?- לצורך שפעול יש תלות בקישור הקומפלקס אנזים-סובסטראט).
מכאן, כאשר אנחנו חותכים פירות וירקות מסוימים ומשאירים אותם בטמפרטורת החדר מתקיימים תהליכים רבים שתחילה אינם נראים לעין אך לאורך זמן לא רב, ניתן לזהות. בפעולת החיתוך למעשה "פצענו" את רקמת הפרי וגרמנו למפגש בין PPO שנמצא בנוזל התא לבין פוליפנול שנמצא בחלולית, ובנוכחות חמצן מיד מתחיל תהליך החמצון, ותהליכי המשנה במפגשים מהסוג הזה גורמים להופעת פיגמנט אשר מתכהה לאורך הזמן. לא רק חיתוך הפרי יגרום להתרחשות התהליך אם כי גם פרי "פצוע" שקיבל מכה מהעגלה של הסופר, או מנפילה מהעץ אל הקרקע, אם תהיתם מדוע התפוח שלכם בעל 'כתם שמש'. התהליך מתרחש בכל הירקות והפירות העשירים בפוליפנולים כמו אגס, ארטישוק, תפוח, בננה, משמש, זיתים וכד'.

תמונה: shutterstock

זה לא רקוב זה דבש... נכון זה באמת לא רקוב. אבל אין ספק שזה בדרך לשם- יש קשר בין התהליך המוזכר לעיל לריקבון אבל נא לא להתבלבל-פירוק סוכרים ומולקולות גז אתילן הם השחקנים הראשיים בתהליכי הבשלת פרי- וזה לנושא אחר.

הידעת? לפני פחות מעשור חברה ממדינת וושינגטון עבדה על פיתוח שנוי במחלוקת- התערבות גנטית בתפוחים על מנת להשתיק את ביטוי הגן האחראי על אנזים הפוליפנולאוקסידאז וכך למעשה הצליחו למנוע את ההשחמה האנזמטית המתרחשת לאחר חיתוך הפרי. בצל מחאות של ארגונים אורגניים, והימנעות גופי ממשל מהנושא מחד והנחלת הרעיון ויתרונותיו בהיבטים של איכות סביבה ומניעת בזבוז חומרי גלם ע"י היזמים

מאידך, אישר הFDA- שאין מניעה לצרוך תפוחים מסוג זה וכיום לאחר מבחני בטיחות מזון שעברו תפוחים אלו, ניתן למצוא אותם ברשתות במספר מדינות תחת המותג "ARCTIC". (לקריאה נוספת חפשו ברשת: Arctic Apples)

אלא שלא לכולנו יש מעבדה גנטית בחצר הבית עם יכולות להשתקת גנים, אז מה בכל זאת ניתן לעשות על מנת לעכב את תהליך ההשחמה האנזימטית בירקות והפירות שלנו?

1. ידוע שסביבה חומצית (pH נמוך) מקשה על אנזים לתפקד ובחלק מהמקרים אף מנטרלת אותו. ולכן ניתן למרוח על שכבת הפרי החשופה מיץ מלימון סחוט או תפוז ובכך למנוע את ההשחמה.
2. מאחר ולתהליך ההשחמה דרוש גם חמצן, ניתן לעטוף את הפרי בניילון נצמד הדוק ככל האפשר, ואם הנכם מקהילת אנשי הסו-ויד (בישול בוואקום) ובחזקתכם מכונת ואקום ניתן אף לוואקם את הפרי או הירק ובכך למנוע מגע עם חמצן.
3. טמפרטורה גבוהה גם כן הורסת חלבונים ומאחר ואנזים הוא למעשה חלבון, אפיה/חליטה של הפרי או הירק תמנע את ההשחמה, אבל גם תשנה את הפונקציה לגמרי.
4. יש אפשרויות נוספות כמו מים (להפרדה)/ שומן אבל הכי כדאי לסיים את הפרי או הירק דקות לאחר החיתוך, ולא רק בגלל ההשחמה אלא גם בגלל הרכב הערכים תזונתיים נוספים שעלול להשתנות עם הזמן.

עד כה דיברנו על השחמה אנזימטית שאינה רצויה, אם כי בתעשיית המזון בעולם מנצלים את התהליך הביוכימי בו משתתפים אנזימים חמצן ומצע (פוליפנול) לצורך הענקת מרקם, צבע וטעם למוצרים הנמצאים אצלנו בשימוש יומיומי. להלן דוגמאות למוצרים אשר בתהליך היצור שלהם מתרחשת התגובה: תמרים, תאנים, קקאו, תה ועוד.

לפני עשור במהלך טרק בקרבת מונאר, מדינת קראלה, הודו, עברנו בשדות התה המשתרעים על גבעות מוריקות, בשדות התה עבדו נשים מקומיות הנראות כמלקטות את הירוק ולמותניהן קשור שק עשוי קש, לרגע, אחת מהנשים הרימה ראשה מהשיח והישירה מבט נוכח הזרים שעוברים בשדות התה, ובלבד כדי לברך לשלום- נמסטה/ סלאם עליכום. "שני עלים וניצן", הסביר עובר אורח, "הן קוטפות שני עלים וניצן" (למעשה העלים הכי צעירים שבקצוות ענפי שיח התה).

אלו העלים מהם מייצרים את התה הירוק ואת התה השחור. אותם עלים לייצור סוגי תה שונים, אלא שתהליך העיבוד שונה. השוני בתהליך בין שני סוגי התה הוא- ניחשתם נכון השחמה אנזימטית. עלי התה הירוק אינם עוברים תהליך השחמה אנזימטית אלא מיובשים "במכה אחת" על מנת לשמור עליהם ירוקים (ובכך גם שומרים על רכיבים חיוניים אחרים) ואילו עלי התה השחור מיובשים למחצה ואז 'נכבשים' במכונת rolling וזאת על מנת להרוס את רקמות העלה וליצור את המפגש המיוחל בין האנזים PPO לבין הפוליפנולים, ובכך לאפשר תנאים להיווצרות התגובה הכימית היוצרת השחמה אנזימטית. לאחר מכן, מסיימים את תהליך הייבוש, משך התהליך משפיע על חוזק הגוון והטעם.

טיפ חינם!

האם גם אתם?

גם אתם שומרים שקיקי תה משומשים לחליטה הבאה, או למחר בבוקר? כדאי שתפסיקו. זה לא מזיק (במסגרת הזמן הסביר) אבל רצוי שתדעו שלאחר שטבלנו את שקיק התה במים הרותחים והנחנו אותו בספל קטן ליד התמי 4 תהליכים רבים מתחילים להתרחש- אנחנו מאבדים את הנוטריינטים ששקיק תה יכול להציע לאחר שחלטנו אותו אפילו פעם אחת. לכן כדאי להשליכו לאשפה כלאחר כבוד. ובכל זאת, אם אתם מאוד מעוניינים לנצל את שקיק התה לשני ספלים או ששקיק שלם חזק מידי עבורכם ולא בא לכם לזרוק, קיימת האופציה הבאה - חלוקת השקיק לשניים. חברות מסוימות בהן גם המובילה בישראל בשוק התה מייצרות שקיקי תה העשויים משני 'כיסים מולחמים' זה לזה כך שאפשר לנתק את שני הכיסים ולהשתמש רק באחד מהם בכל חליטה.

פעילות עם הילדים (השחמה אנזימטית):

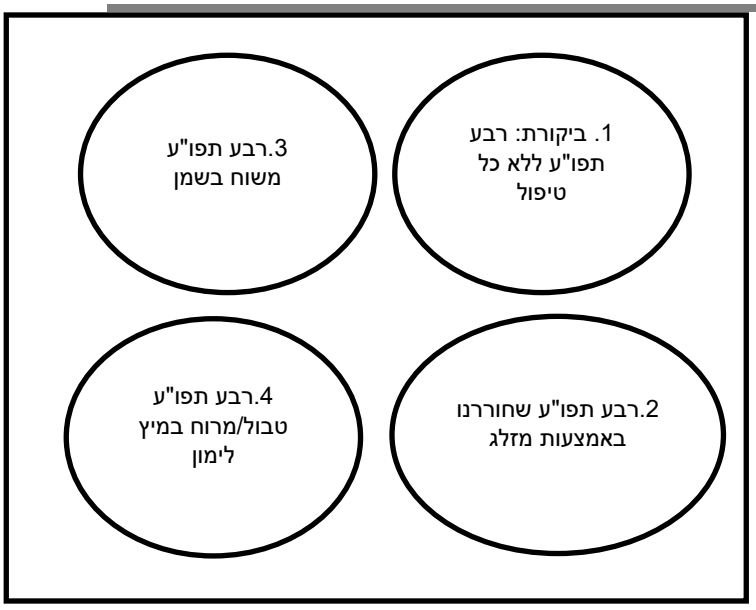

ניסוי מעקב אחר השחמה בתפוח עץ

מה צריך?

תפוח עץ אחד

4 קעריות

מיץ מחצי לימון

מעט שמן

מזלג, סכין וכלי כתיבה לסימון.

מהלך הניסוי:

1. סמנו עם הילדים את הכלים לפי הסדר הבא
2. חתכו לרבעים תפוח עץ והניחו רבע בכל קערה
3. טפלו בתפוח ע"פ האיור, ודונו בציפיות לגבי כל טיפול
4. צלמו ועקבו במשך מספר שעות אחר השתנות הצבע
5. הסבירו לילדיכם על התהליך ותיהנו

כאשר מדברים על השחמה בלתי אנזימטית הסיפור שונה לגמרי, על מנת שתתקיים אנו צריכים טמפרטורה גבוהה (סביב 140 מע"צ) חלבון וסוכר. החלבון מורכב מחומצות אמינו והסוכר מיחידות סוכר קטנות יותר אשר בטמפ' גבוהה קבוצה אמינית מהחלבון מגיבה עם קבוצה פחמנית+חמצן (קרבונילית) מהסוכר ומתקבלים תוצרי צבע וריח- כן גם טעם. זהו למעשה הגוון השחום והארומה שאנו מקבלים בטיגון בצל או אפיית לחם. למעשה מדובר ברצף תגובות כימיות אשר תוארו ב-1912 ע"י הכימאי הצרפתי Louis-Camille Maillard, ומכאן שם הריאקציה- **תגובת מייאר**. יש לציין שבאופן מעשי התגובה התרחשה עוד בתקופות פרה היסטוריות- משלב גילוי האש כמובן באופן ספונטני.

מאחר ותגובת מייאר מתרחשת בטמפרטורות גבוהות ניתן לקבלה בתהליכי טיגון, צלייה ואפיה בלבד שם הטמפ' עולות מעל 140 מע"צ ואילו בבישול, התגובה לא מתרחשת משום שטמפ' מים רתוחים לא תעלה את 100 מע"צ (בתנאי אטמוספרה), ז"א תכולת המים במזון המבושל/צלוי, משפיעה על התרחשות התגובה כל שכן, כל עוד יש מים במוצר טמפ' הפנים שלו לא תעלה מעל טמפ' הרתיחה של מים.

במקרים אחרים- ניתן ליצור סביבה בסיסית ולאפשר התרחשות תגובה בטמפ' נמוכה יותר (בערך 120 מע"צ) למשל- לפני שאופים בייגל טובלים אותו בתמיסת סודה לשתייה ובכך מעלים את ערך ההגבה- PH, פעולה זאת גורמת לניתוק קשר כימי בתוך הקבוצה האמינית (מהחלבון) וגורם לייתכנות של התרחשות תגובה זו בטמפ' נמוכה יותר.

כך ריבת חלב מקבלת את צבעה, וכך בצל מטוגן מקבל את הגוון והניחוח, זו אחת הסיבות שנוהגים למרוח מאפים בביצה לפני האפיה, וזהו גם אחד מגורמי הצבע בקפה וסירופ מייפל.

<u>מתכון (תגובת מייאר):</u>

ריבת חלב

מה צריך?

1.25 ליטר חלב

250 מ"ל שמנת מתוקה

500 גר סוכר

תמצית וניל

חצי כפית סודה לשתיה

הוראות הכנה:

1. **בסיר בעל תחתית עבה מביאים ל"כמעט" רתיחה חלב, שמנת, וניל וסוכר**
2. **מסירים מהאש ומוסיפים סודה לשתייה (זוכרים למה?) חשוב להסיר מהאש כיוון שהנפח של המסה גדל בפעולה זו.**

צילום: יהודית אביב

3. **מחזירים לאש ומבשלים על להבה קטנה בבעבוע עדין עד שמתקבלת ריבה עם מרקם וצבע אופייני (זה לוקח בערך שעתיים), מידי פעם לגשת לסיר ולראות את השתנות הצבע, הריח כבר ימשוך את כולם.**
3. **אפשר להוסיף גולות/אבני ערבוב לבישול, מסייע בערבוב המסה. לא לשכוח להוציא אותן בסיום.**
4. **בתיאבון ותיהנו מהתהליך .**

תודה שקראתם!

אשמח לתגובות קוראים לגבי כל נושא שעלה, אי דיוקים, סימוכין ושאלות נוספות.

או אם בא לכם שאחקור נושא מסוים ואערוך לגיליון הבא.

ואם התנסיתם במתכון/ניסוי שהבאתי, אנא שתפו תמונות בקבוצות הקהילתיות שנדע שאנחנו בכיוון . תודה.

| **חידון שבועות** | שרה בר

החידון היה אנונימי ומטרתו הייתה לעורר עניין ושיח במסורת חג השבועות שהייתה נהוגה במהלך השנים בגל-און. בחג זה הובאו לקדמת הבמה כל ענפי המשק וקהילה. כל ענף אימץ קבוצת ילדים אשר עזרו לו לקשט את העגלה ולהביא את ביכורי הענף בצורה מקורית. החג היה תמיד באווירה חקלאית אשר איחדה את כל מרכיבי החברה בקיבוץ כולל המתנדבים שעבדו בענפי הקיבוץ השונים.

1. מי היה מרכז הפלחה-שלחין הראשון? אברהם פוד ז"ל (אבא של ברוריה כהן).

2. מתי נרכש הקומביין הראשון לגלאון ומי עבד עליו? נרכש במאי 1946, הקומביין הורכב בבית גוברין. עבדו עליו אברהם פוד ז"ל ופייבל קליימן ז"ל (אבא של אבנר קליימן).

3. מתי נפתחה המאפייה בגל און?מי היה האופה ומה נאפה? המאפייה פעלה בין השנים 1959-1967, אברהם בריק ז"ל (אבא של לאה גינזבורג) היה האופה הראשון ואפה חלות, לחמניות ולחם.

4. איפה נשתל הכרם? הכרם הראשון נשתל מימין ל"באר של ברושי" ז"ל.

5. מה הייתה השנה הגשומה ביותר וכמה מ"מ ירדו? שנת 90'-91', 890 מ"מ.

6. מהם החברים שזרקו את חבילת הקש הכי גבוה בתחרויות הראשונות שהיו בטקסי שבועות? החברים הראשונים היו מרדכי כפרי ז"ל (אבא של דוד ואיתי) ומרטין רוטבלט. במהלך השנים היו עוד חברים שהצליחו לזרוק גבוה יותר.

7. איזה ענף קיבל הכי הרבה פרסים על קישוטי העגלות? הלול בראשותה של נינה לב ז"ל (אמא של חגית ויזהר) ושמריהו גנטק ז"ל (אבא של אשר וורד).

8. איזו דמות חיים לב גילם כשייצג את ענף התיירות ומה הוא חילק לקהל? בשנות ה-2000 בית הארחה אירח אורחים מהמגזר הדתי וחיים לב עבד בקבלת האורחים. באחת השנים כשטקס שבועות היה על הדשא הגדול חיים התחפש ל"דוס", רקד, שר וחילק במבה לכל הקהל. כמובן שענף התיירות זכה באותה שנה במקום הראשון.

9. באיזו שנה היו הכי הרבה ביכורי הילודה? כמה תינוקות? לפי התיעוד בארכיון שהחל מאוחר נכתב שבשנת 2016 נולדו, 10 תינוקות. ובשנת 2017 נולדו 9 תינוקות. חברים סיפרו שבשנת 1973 נולדו 13 תינוקות ולימים גדלו בקבוצת סביונים. ובשנת 83-1982 הייתה ילודה רבה אף יותר (קבוצת אירוסים).

10. כמה ליטר חלב ייצרה הפרה הכי פורייה בגל און? במהלך חייה – 130,000 ליטר חלב (הנתון נמסר על ידי תמיר ונירית).

11. מי החברה שעבדה על הקומביין בקציר החיטה? סילביה עבדה כ-10 שנים בפלחה, ובין שאר עבודותיה עבדה על הקומביין בקציר החיטה. נמסר לנו מאנשים שגם פיליס וליסה שהגיעו לקיבוץ כמתנדבות גם כן עבדו על הקומביין.

12. בטקס שבועות שנת 1985, שני ענפים זכו בפרס על התצוגה היפה ביותר של העגלה. א- אילו ענפים? ב- מי היו רכזי הענפים? ג- באיזה פרס זכו? שני הענפים שזכו באותה שנה היו: הנוי והלול. הנוי בריכוזו של הלל כץ זכה בדגל הביכורים. והלול בריכוזים של נינה לב ז"ל ושמריהו גנטק ז"ל זכו בגביע הביכורים.

<u>השלם את הביטויים</u>: (חידון קל)

1-שלח לחמך.....על פני המים.

2-אם אין קמח.....אין תורה.

3- לא על הלחם.....לבדו יחיה האדם.

4-בזיעת אפיך.....תאכל לחם.

5-אם אין לחם.....שיאכלו עוגות.

הוא	ו	היא	
קבוצת ענבים		פרי הדר	אשכול-אשכולית
צמח ריחני		שם של בית חולים	הדס-הדסה
פרי מיקשה		ביתו של הכלב	מלון-מלונה
פרח אדום		תרנגולת צעירה	פרג-פרגית
איש		קרקע	אדם-אדמה

"חידון הפרח (משחק מילים)"

זקן הזכר ביונים.....סביון

לוהט הניצן הקטן.....חמציץ

עולה ממים חמים בטקסי.....אדמוני

גר כפול....דרדר

חתיכת לחם בלבד הפוך.....רקפת

זוחל איטי בדלות.....צבעוני

מד גשם סיכום עונת 2020 2021

בימים אלו, כשצוות הגש"מ המדהים שלנו קוצר ברינה, מדור מד גשם מסכם עוד עונה.

אחרי שנתיים גשומות במיוחד, עונת 20-21 חוזרת לכמויות גשם באזור הממוצע הרב שנתי- 432 מ"מ השנה מול 437 מ"מ ממוצע רב שנתי, כפי שניתן לראות גם בגרפים מטה.

בתחילת העונה ערך המדור משאל בו התבקשתם אתם הקוראים להמר על כמות הגשם שתרד השנה. מבין עשרות המשיבים מסתבר שהמשיב שההימור שלו היה הקרוב ביותר לתוצאות הסופיות הינו, כמה מפתיע- **מתי ברק**.

המדור מודה למתי. לכל המנחשים ולכל הקוראים. המדור יוצא לחופשה ויחזור לקראת עונת הגשמים הבאה.

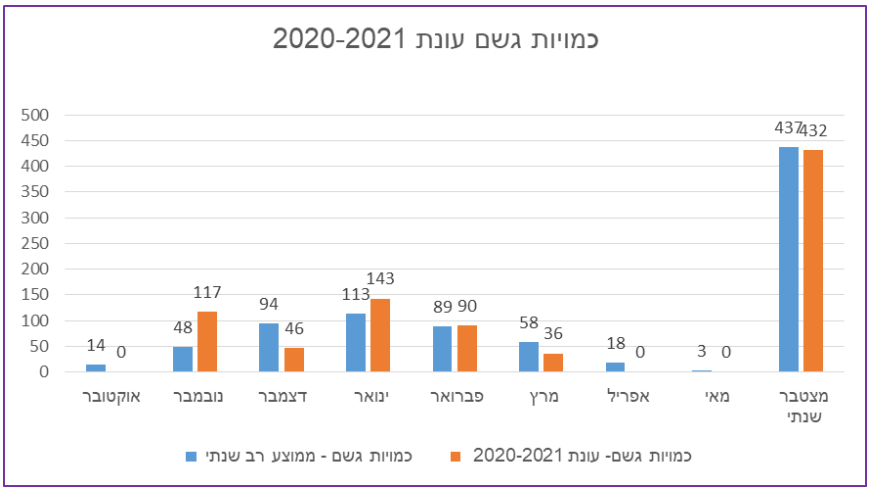

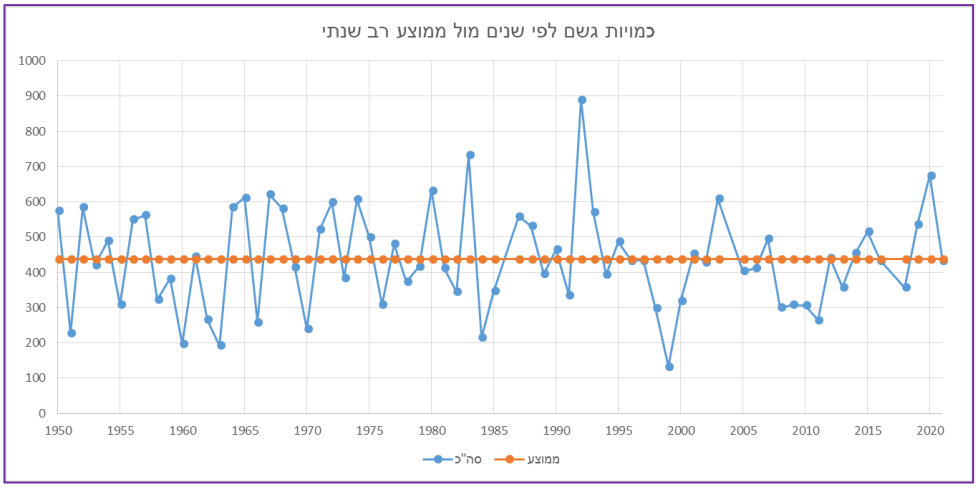

| סובב גל און |

איזה כיף שחזרו אירועי התרבות, ואנו כאן נסקור אותם בשמחה, כי אנחנו כבר יודעים שזה לא מובן מאליו..

- ביום רביעי 14.04.21 התקיים טקס המשואות המסורתי ולאחריו הופעה של המוסקיטו פידלרס.
- ביום שבת 17.04.21 התקיים הפנינג עצמאות, שכלל מתנפחים, מתקני טיפוס ונינג'ה וכמובן את הרכבת המסורתית. היה תענוג!
- ביום חמישי 29.04.21 התקיימה פעילות ל"ג בעומר, שכללה לינה באוהלים וארוחת בוקר ביום למחרת.
- ביום שישי 28.05.21 התקיימה מסיבת פתיחת הקיץ בבריכה. הייתה אווירה מחשמלת!!

ברכות ואיחולים

*** ברכות מקרב לב למשפחות פרטוק/ מוסמן לנישואי נעם ואבירן.**

ברכות לנעם ואבירן החתן והכלה, ליונית ושחר הורי הכלה, למוטי ואסתי הסבים המאושרים ובכלל לכל המשפחה המורחבת.

*** ליהודית לעאל לאיילת ואהוד המון המון ברכות להולדת הנינה / אחיינית מזל טוב הרבה אושר נחת והרבה בריאות.**

*** מזל טוב למירי וחנניה שירן ועדן מזל טוב להולדת הנכדה והאחינית וכמובן ללינוי אבי בר ואדל להולדת הבת והאחות.**

לחוגגים יום הולדת עגול בחודש אפריל – מזל טוב!

חייקי שוגרמן במלאות לך **90 שנים!**

איתן גוטדינר ומאיה ויטקו במלאות לכם **10 שנים!**

מזל טוב לכל החוגגים בחודש אפריל:

טל גורדון	איילת נדב	רון גנטק	רני עברון
מייק פיינמן	דורי ריבקין	סיוון בן אהרון	רותם בן צבי
גדי חובר	אלעד זלקין	עמרי צורף	רועי כלפה
אברמי ניר	תמיר כהן ארזוני	משה ריבקין	גפן בן ארוש
שרגא אלון	רותם שר	איתן גוטדינר	שחר בן הרוש
קימי גל	בן עברון	מיכאל סייסל	מעין ססלר
חגית פיקרינג	עתר (שקד) לב	אומה חוצן	עופר לב
חנניה עמוס	חן עברון	ניר כפרי	
מושיק כהן	גיא גלר רינות	יהלי בן הרוש	
אביבה האן	טל בר	עדן עמוס	

לחוגגים יום הולדת עגול בחודש מאי – מזל טוב!

יונתן שתיל ושולה קובו במלאות לכם **70 שנים!**

יפעת רז קבלו וגפן אלירז במלאות לכן **50 שנים!**

הילה בן צבי ושלומי פיניה במלאות לכם **40 שנים!**

מזל טוב לכל החוגגים בחודש מאי:

יהודית לעאל	הילה רז עמיתי	לוטם מנור
מרק פרידמן	שגיא כץ	יריב מזור
אסתי מוסמן	עמית בקר	סהר עמיתי
יהודית דותן	אסף בן ארוש	הדר מנור
קווין סייסל	אושרי בן ארוש	יהל בן סימון
ברי ויטקו	שירי גוטדינר	יונתן ויטקו
יוסי גל	עמיר ססלר	דולב שפירא
אילנה שר	מיכה פטרי	רועי ססלר
רונית כפרי	אורי פטרי	ליה ויטקו
דוד כפרי	אילן פיקס	הגר ריבקין
הדס עמית	רעות עברון	אלה גליקסמן
איילת ריבקין	עידו כהן	מילה רזיאל
מיכל בראודה	יפתח מלעי	דן שוורצמן
	שגיב רובינסקי	

השתתפו בהכנת הביטאון: עידו רוימי, ברי מאירוביץ, יוסי גל, הילה רז עמיתי, עליזה אלינגר, גלעד אלירז, עמרי כהן, נאור הרשקוביץ, שרה בר, מיקי גוטדינר, אנדריאה שמאי, שמעון צדוק, יונתן שתיל ותמי (פישל) מרקדו.

העמוד האחרון

הנשיא העשירי של מדינת ישראל עומד לסיים את כהונתו. רובי ריבלין, איש ימין מובהק, הפך מעסקן פוליטי לדמות ממלכתית מחבקת, הניח מאחוריו את הזהות הפוליטית והתחבר לכל הזרמים והמגזרים בחברה הישראלית. בניגוד בולט לראש הממשלה בכל תקופת כהונתו ולצערנו, בינתיים, גם אחריה. נקווה שימשיך לתרום גם בעתיד לחברה הישראלית.

